

Brtec

10,0 km

O vzniku názvu vesnice

píše okresní školní inspektor a sběratel lidové slovesnosti Čeněk Habart v r.1925 toto: „Za dávných dob bývalo v lesích mnoho divokých včel, jež měly hojně medu a vosku v dutých stromech nebo rozpuklinách skalních, někdy i v děrách jako čmeláci. Místu, kde se včely usadily, říkali naši předkové „brť“; lidé, kteří uměli divokých včel vyhledati a na jiné místo přenést, se nazývali „brtníci“. Ti dávali včely do úlů ze stromův udělaných, aby si v nich spíše zvykly a postavovali nebo pokládali „brtě“ (úle) v lese. U nich zřídili si chaty k stálému obývání. Poněvadž lesy náležely zeměpánům nebo jiným vrchnostem, museli brtníci odváděti za užívání lesa ke včelařství daň zvanou „brtné“; daní tou byly hrnce medu.“

Ve vsi možnost občerstvení v hostinci „U Čapků“.

Kamenné mlaty

Na půdě č.p. 7 nalezen za trámem „hromový klín“ – pravěký nástroj z šedozelené břidlice. Kamenné sekerky, které lidé nalézali porůznu v zemi nebo je vyplavila voda, nazývali „hromové klíny“. Domnívali se, že spadly z nebe, když hrom uhodil; proto prý byly často tak hluboko v zemi zaryté. Příkládali jim kouzelnou a léčivou moc: zažehnávali jimi leckteré nemoci lidem i zvířatům, potírali jimi chorá místa a říkali při tom čarovná slova. „Hromovými klíny“ léčili též úbytě (tuberkulózu) a práškem z roztlučených klínů pomáhali šestinedělkám ke zdraví. Uschovávali je i jako prostředek proti hromu a k zažehnutí krupobití. Byli přesvědčeni, že do jejich chalupy hrom neuhodí, zastrčí-li na půdě do střechy „hromový klín“.

Všechny kamenné sekyrky a mlaty, nalezené u nás i v sousedních okresech, pocházejí z mladší doby kamenné čili neolitické (t.j. z doby více než 2000 let před Kristem). Nejnápadnější je téměř na všech zde nalezených sekerkách kámen, z něhož byly zhotoveny: je to obyčejně tmavozelená nebo šedozelená břidlice, tedy kámen, jaký se u nás nikde nevyskytuje. Tím vzniká domněnka, že sem potulní lovci tyto zbraně přinesli odjinud, anebo je od jiných – snad od kupců – dostali výměnou.

„Čambula“

je místní název pro vrch Pahrbek (627 m), z něhož je kruhový rozhled po širokém okolí.

Ze zajímavých ptáků zde můžeme spatřit stepního dravce **pilicha šedého** (*Circus cyaneus*) z čeledi krahujcovitých a dva zástupce čeledi ťuhýkovitých.

Ťuhýk obecný (*Lanius collurio* viz obrázek) je známý svým zvykem vytvářet si zásoby na horší časy tím, že brouky, kobylky nebo jiný hmyz napichuje na ostny trnitých keřů. Umí také napodobovat zpěv jiných ptáků. Hnízdí v houštinách na mezích a na okrajích lesa, od srpna do května zimuje v tropické a jižní Africe.

Příbuzný **ťuhýk šedý** (*Lanius excubitor*) je jediným ťuhýkem, který u nás zůstává i přes zimu. Živí se hlavně hraboši a s přebytky potravy nakládá podobně jako ťuhýk obecný: můžeme tedy najít drobné hlodavce, ba i ještěrky, napíchané na větvičkách.

Cesta pokračuje po silnici a odbočuje vlevo přes louky k lesu Hájetina. Odbočka na Čambulu je vpravo za vesnicí.